

Rapport

Trendanalyse Veiligheidsmonitor Velsen

November 2022

Gemeente Velsen

Colofon

Uitgave

I&O Research
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/285

Datum

November 2022

Opdrachtgever

Gemeente Velsen

Auteurs

Jente Wolberink
Laurens Klein Kranenburg

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding en verantwoording	4
1.1	Over de Veiligheidsmonitor	4
1.2	Methodebreuk en omrekenfactoren	4
1.3	Steekproef en respons	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Leefbaarheid woonbuurt	6
2.1	Fysieke voorzieningen	6
2.2	Sociale cohesie	7
2.3	Oordeel over de woonbuurt	7
2.4	Functioneren gemeente	8
3	Overlast in de buurt	9
3.1	Fysieke verloedering	9
3.2	Sociale overlast	9
3.3	Verkeersoverlast	10
4	Veiligheidsbeleving	11
4.1	Veiligheidsbeleving in de buurt	11
4.2	Veiligheidsbeleving algemeen	12
5	Slachtofferschap criminaliteit	13
5.1	Slachtofferschap traditionele criminaliteit	13
5.2	Slachtofferschap online criminaliteit	15
6	Burgers en politie	17
6.1	Contacten burgers met politie	17
6.2	Functioneren politie in de buurt	18
	Bijlage 1 Omrekenfactoren Velsen	19

1 Inleiding en verantwoording

1.1 Over de Veiligheidsmonitor

De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid laat in de oneven jaren 65.000 enquêtes onder de Nederlandse bevolking afnemen door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en I&O Research. Politie-eenheden, samenwerkingsverbanden en individuele gemeenten kunnen zich aansluiten bij de Veiligheidsmonitor (deelnemers). Deelnemers aan de Veiligheidsmonitor laten extra enquêtes afnemen door I&O Research, boven op de enquêtes die vanuit het landelijke deel voor hun eigen gebied beschikbaar zijn, om zo verder te kunnen inzoomen op de resultaten. Daarnaast kunnen deelnemers eigen vragen toevoegen aan de standaard-vragenlijst over actuele lokale/regionale veiligheidsthema's.¹

1.2 Methodebreuk en omrekenfactoren

Afgelopen jaar heeft Velsen voor de vierde keer meegedaan aan de Veiligheidsmonitor. In 2021 is er sprake van een methodebreuk in de uitvoering van de Veiligheidsmonitor.² Hierdoor zijn de uitkomsten niet vergelijkbaar met de metingen tussen 2012 en 2019, tenzij er gebruik wordt gemaakt van zogenoemde omrekenfactoren (of correctiefactoren) van het CBS. De omrekenfactoren zijn gebaseerd op modelschattingen en hebben daarom een bepaalde mate van onzekerheid. Dit betekent dat de betrouwbaarheidsmarges van cijfers die worden gecorrigeerd groter zijn dan de betrouwbaarheidsmarges van de ongecorrigeerde cijfers.

Voor een selectie van 19 indicatoren op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, slachtofferschap en tevredenheid over de politie zijn zulke factoren beschikbaar op gemeenteniveau (bijlage 1). Dit trendrapport doet verslag van de trends op deze indicatoren in de gemeente tussen 2016 en 2021. Ook kan de lezer bij iedere indicator de uitkomsten van de gemeente vergelijken met die van de referentiegebieden. Voor de gemeente Velsen zijn de referentiegebieden die in deze rapportage worden meegenomen het basisteam IJmond, het district Kennemerland en Nederland.

1.3 Steekproef en respons

Voor dit onderzoek is door het CBS een aselechte steekproef getrokken van inwoners³ uit de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Velsen. De geselecteerde inwoners kregen in augustus 2021 een brief thuis met een persoonlijke uitnodiging voor deelname aan het onderzoek en konden vervolgens tot en met oktober online de vragenlijst invullen. Aan non-responders is tweemaal een herinnering per post gestuurd.

In totaal hebben 1.169 van de 3.885 geselecteerde inwoners een volledige vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 30,1 procent. Het landelijke responspercentage van de Veiligheidsmonitor 2021 bedraagt 31,7 procent. Daarnaast hebben 132 inwoners van Velsen deelgenomen aan de landelijke Veiligheidsmonitor.

¹ Meer informatie over de Veiligheidsmonitor is na te lezen op de website van de Veiligheidsmonitor (www.veiligheidsmonitor.nl).

² De dataverzameling is veranderd van een combinatie van online of schriftelijk afname van de vragenlijst naar uitsluitend online afnemen. Daarnaast is het telefonisch motiveren van respondenten afgeschaft. Verder zijn er aanzienlijke wijzigingen in de vragenlijst doorgevoerd.

³ Het betreft inwoners van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Dit is exclusief inwoners die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.

Deze zijn toegevoegd aan het respondentenbestand. De totale respons in Velsen komt daarmee in 2021 uit op 1.301. In tabel 1.1 staat de respons voor Velsen per meetjaar.

Tabel 1.1 - Respons in Velsen per meetjaar

Meetjaar	Respons
2016	1.485
2017	404
2019	1.452
2021	1.301

De gemeente Velsen heeft in de periode 2012–2019 niet aan alle edities van de Veiligheidsmonitor deelgenomen. Dit rapport presenteert alleen de data voor de jaren waarin de gemeente deelnam. Voor de bijbehorende referentiegebieden worden dan ook alleen de data uit deze meetjaren weergegeven.

1.4 Leeswijzer

In dit rapport worden trends in de Veiligheidsmonitor beschreven. Een trend is een ontwikkeling op langere termijn naar een bepaalde richting. Voor het interpreteren van trends wordt de ontwikkeling in elk meetjaar afgezet tegen het voorgaande meetjaar waarin de gemeente heeft deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor. Bij het aanwijzen van de ontwikkelingen worden per gebiedsniveau de volgende vuistregels gehanteerd:

- De gemeente: er is sprake van een ontwikkeling als het verschil tussen twee opeenvolgende meetjaren 3 procentpunt of groter is (bij percentages) en 0,3 punt of groter (bij rapportcijfers en indicatoren).
- Regio's zoals het basisteam, het district en de politie-eenheid: er is sprake van een ontwikkeling als het verschil tussen twee opeenvolgende meetjaren 2 procentpunt (bij percentages) of 0,2 punt (bij rapportcijfers en indicatoren) of groter is.
- Nederland: er is sprake van een ontwikkeling als het verschil tussen twee opeenvolgende meetjaren 1 procentpunt of groter is (bij percentages) en 0,1 punt of groter (bij rapportcijfers en indicatoren).

Er is voor deze gradaties gekozen, omdat deze het dichtst in de buurt komen van de standaard betrouwbaarheidsmarge van de resultaten per gebiedsniveau.

De aanwezigheid van een trend (en de richting hiervan) wordt per indicator gevisualiseerd met een teken in de laatste kolom van iedere tabel:

Er is sprake van een positieve ontwikkeling tussen twee opeenvolgende meetjaren.

Er is sprake van een negatieve ontwikkeling tussen twee opeenvolgende meetjaren.

Indien er *geen* eenduidige ontwikkeling is tussen twee opeenvolgende meetjaren, is er geen teken weergegeven.

2 Leefbaarheid woonbuurt

Dit hoofdstuk gaat over de leefbaarheid van de woonomgeving in Velsen. In paragraaf 2.1 wordt de door inwoners ervaren kwaliteit van fysieke voorzieningen in de woonbuurt beschreven. In paragraaf 2.2 staat de betrokkenheid van inwoners bij de woonbuurt, oftewel de sociale cohesie, in Velsen centraal. Paragraaf 2.3 beschrijft hoe de bewoners de leefbaarheid beoordelen en hoe zij de ontwikkeling van de buurt ervaren. Paragraaf 2.4 sluit af met de tevredenheid van inwoners over het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

2.1 Fysieke voorzieningen

De aanwezigheid van fysieke voorzieningen en het onderhoud hiervan kunnen van invloed zijn op de leefbaarheid van de eigen woonbuurt. Op basis van de scores op vijf tevredenheidsaspecten is de schaalscore 'fysieke kwaliteit' berekend.

De schaalscores voor fysieke kwaliteit zijn berekend op basis van de tevredenheid over vijf fysieke voorzieningen: 'onderhoud stoepen, straten en pleintjes', 'onderhoud plantsoenen en parken', 'de straatverlichting', 'de speelplekken voor kinderen' en 'de voorzieningen voor jongeren'. De schaalscore kan variëren tussen 0 en 10. Hoe hoger de score, des te meer inwoners de kwaliteit van de aanwezige fysieke voorzieningen waarderen.

In de gemeente Velsen is de waardering voor de fysieke voorzieningen in de woonbuurt in 2021 (6,6) gelijk gebleven ten opzichte van de situatie in 2019 (6,6). Ook de gehele periode 2016-2021 laat geen duidelijke trend zien. In het basisteam IJmond (van 6,9 naar 6,5) en het district Kennemerland (van 6,8 naar 6,5) is er juist sprake van een negatieve trend. Op landelijk niveau is de schaalscore voor fysieke voorzieningen met uitzondering van 2017 stabiel op 6,5.

Tabel 2.1 - Schaalscores fysieke voorzieningen over de periode 2016-2021

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	6,4		6,2	▲	6,6		6,6	
BT IJmond	6,9	▼	6,7	▲	6,9	▼	6,5	▼
DI Kennemerland	6,8		6,8		6,9	▼	6,5	▼
Nederland	6,5	▼	6,4	▲	6,5		6,5	

2.2 Sociale cohesie

De leefbaarheid van een woonbuurt wordt niet alleen bepaald door de aanwezigheid en kwaliteit van fysieke voorzieningen. Ook de sociale cohesie in de woonbuurt speelt hierbij een rol. Bij sociale cohesie gaat het om de mate waarin burgers vinden dat zij zelf en anderen betrokken zijn bij hun woonbuurt. Op basis van vier voorgelegde stellingen is een schaalscore berekend.

De schaalscores voor sociale cohesie zijn berekend op basis van de stellingen 'de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om', 'ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen', 'ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is' en 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks'. De schaalscore kan variëren tussen 0 en 10. Hoe hoger de score, des te positiever men is over de sociale cohesie in de eigen woonbuurt.

Voor de gemeente Velsen ligt de schaalscore sociale cohesie in 2021 (6,3) ongeveer op hetzelfde niveau als in 2019 (6,4). Dit betekent dat de inwoners zichzelf en de andere buurtbewoners net zo betrokken vinden bij de woonbuurt. Ook over de gehele periode 2016-2021 is de sociale cohesie stabiel gebleven. Dit is eveneens het geval in de referentiegebieden (basisteam IJmond, district Kennemerland en Nederland).

Tabel 2.2 - Schaalscores sociale cohesie over de periode 2016-2021

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	6,3		6,5		6,4		6,3	
BT IJmond	6,4		6,4		6,4		6,3	
DI Kennemerland	6,4		6,4		6,5		6,4	
Nederland	6,4	▼	6,3	▲	6,4		6,4	

2.3 Oordeel over de woonbuurt

In hoeverre vinden inwoners van Velsen het prettig wonen in de buurt? In 2021 geven Velsenaren hiervoor als rapportcijfer een 7,4 (tabel 2.3). In 2016 was het rapportcijfer een 7,2. Gelet op de standaard betrouwbaarheidsmarges is er echter geen sprake van een significante toename. In het basisteam IJmond is het oordeel over de woonbuurt eveneens nagenoeg stabiel gebleven. Daar staat een lichte toename tegenover in het district Kennemerland (van 7,4 naar 7,6) en Nederland als geheel (van 7,5 naar 7,6).

Tabel 2.3 - Rapportcijfer prettig wonen in de buurt

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	7,2		7,3		7,3		7,4	
BT IJmond	7,4		7,4		7,5		7,5	
DI Kennemerland	7,4		7,5		7,6		7,6	▲
Nederland	7,5		7,5	▲	7,6		7,6	▲

2.4 Functioneren gemeente

De inwoners is ook gevraagd om een oordeel te geven over het totale functioneren van de gemeente Velsen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid (tabel 2.4). Ruim vier op de tien inwoners van Velsen (41%) zijn (zeer) tevreden over het functioneren van de gemeente als het gaat om de aanpak van leefbaarheid en veiligheid. De tevredenheid over het functioneren van de gemeente vertoont een positieve trend, want in 2016 lag de tevredenheid nog op 36 procent. Een licht positieve ontwikkeling is ook terug te zien in het basisteam IJmond (van 40% naar 42%) en Nederland (van 43% naar 44%). De uitzondering hierop is het district Kennemerland, waar het oordeel over de gemeentelijke aanpak na een aantal schommelingen is gestabiliseerd in de laatste twee jaar.

Tabel 2.4 - Oordeel totale functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid (% (zeer) tevreden)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	36%		39%		41%		41%	
BT IJmond	40%		38%		43%		42%	
DI Kennemerland	42%		40%		44%		43%	
Nederland	43%		43%		46%		44%	

3 Overlast in de buurt

In dit hoofdstuk staat de ontwikkeling van de door de inwoners van Velsen ervaren overlast in hun buurt centraal. De uitkomsten per type overlast worden nader toegelicht: fysieke verloedering (par. 3.1), sociale overlast (par. 3.2) en verkeersoverlast (par. 3.3).

3.1 Fysieke verloedering

Een van de problemen waar een woonbuurt mee te maken kan hebben, is fysieke verloedering in de buurt. In de Veiligheidsmonitor zijn daarover vier mogelijke buurtproblemen voorgelegd aan de inwoners⁴, en is gevraagd of – en in welke mate – dit leidt tot overlast. Vanuit deze vier mogelijke buurtproblemen is een totaalbeeld van de ervaren fysieke overlast vastgesteld.

Tabel 3.1 geeft hiervan de ontwikkeling weer.

Ruim een kwart (26%) van de inwoners van Velsen ervaart veel fysieke overlast in de woonbuurt, een afname ten opzichte van 2019 (30%). Sinds 2016 is de fysieke overlast in Velsen eveneens gedaald (van 29% naar 26%). Dit sluit aan op de trend in het basisteam IJmond (van 27% naar 25%) en het district Kennemerland (van 26% naar 23%). Op landelijk niveau is er geen sprake van een duidelijke toe- of afname van de fysieke overlast in de periode 2016–2021.

Tabel 3.1 - Fysieke overlast over de periode 2016-2021 (percentage ervaart (veel) overlast)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016–2021
Velsen	29%		31%		30%	▲	26%	▲
BT IJmond	27%	▼	29%		29%	▲	25%	▲
DI Kennemerland	26%		26%		26%	▲	23%	▲
Nederland	22%		22%	▲	21%	▼	22%	

3.2 Sociale overlast

In de Veiligheidsmonitor is gevraagd naar zeven vormen van sociale overlast die in de buurt voor zouden kunnen komen. Op basis van vier overlastvormen die in alle jaren deel uitmaakten van de Veiligheidsmonitor⁵ is een totaalbeeld te geven van de mate waarin mensen sociale overlast ervaren. Tabel 3.2 geeft de ontwikkeling hiervan weer.

De sociale overlast die Velsenaren hebben ervaren in de woonbuurt is tussen 2019 en 2021 stabiel gebleven. In de gehele periode 2016–2021 is er wel sprake van een positieve ontwikkeling (van 19% naar 15%). In het basisteam IJmond en het district Kennemerland is er eveneens sprake van een afname van de sociale overlast. Op landelijk niveau ligt de mate van ervaren sociale overlast sinds 2016 stabiel op 12 procent.

⁴ Hondenpoep, rommel op straat, bekladde muren of gebouwen en vernieling van straatmeubilair.

⁵ Rondhangende jongeren, overlast door buurtbewoners, dronken mensen op straat, lastigvallen van mensen op straat.

Tabel 3.2 - Sociale overlast over de periode 2016-2021 (percentage ervaart (veel) overlast)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	19%	▲	13%		15%		15%	▲
BT IJmond	20%	▲	16%		16%	▲	14%	▲
DI Kennemerland	15%		15%		15%	▲	13%	▲
Nederland	12%		12%		12%		12%	

3.3 Verkeersoverlast

Een ander probleem van een woonbuurt betreft de mate van verkeersoverlast in de buurt. In de Veiligheidsmonitor zijn daarover drie buurtproblemen voorgelegd aan de inwoners.⁶ Tabel 3.3 geeft de ontwikkeling weer van de ervaren verkeersoverlast in de gemeente Velsen en de referentiegebieden.

Het aandeel inwoners van de gemeente Velsen dat veel verkeersoverlast ervaart, is tussen 2019 en 2021 afgenomen van 46 procent naar 37 procent. Deze positieve ontwikkeling is onderdeel van een bredere positieve trend vanaf 2016 (van 42% naar 37%). Het basisteam IJmond en het district Kennemerland laten in deze periode ook een positieve trend zien. In Nederland is de ervaren verkeersoverlast tussen 2016 en 2017 licht toegenomen, maar het cijfer ligt sindsdien stabiel op 31 procent.

Tabel 3.3 - Verkeersoverlast over de periode 2016-2021 (percentage ervaart (veel) overlast)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	42%		43%	▼	46%	▲	37%	▲
BT IJmond	42%	▲	40%	▼	43%	▲	37%	▲
DI Kennemerland	39%		38%		39%	▲	33%	▲
Nederland	30%	▼	31%		31%		31%	▼

⁶ Te hard rijden, parkeerproblemen en agressief verkeersgedrag.

4 Veiligheidsbeleving

In dit hoofdstuk wordt de veiligheidsbeleving van inwoners van Velsen beschreven. Paragraaf 4.1 zoomt in op de beoordeling van de veiligheid in de eigen buurt. Paragraaf 4.2 behandelt de veiligheidsbeleving in het algemeen.

4.1 Veiligheidsbeleving in de buurt

Oordeel over veiligheid

In tabel 4.1 wordt de ontwikkeling van het rapportcijfer voor de veiligheid in de eigen woonbuurt weergegeven. In 2021 beoordelen de inwoners van de gemeente Velsen de veiligheid van hun woonomgeving gemiddeld met een 7,3, een toename in vergelijking met 2016 (6,9). Ook in de referentiegebieden – het basisteam, het district en Nederland als geheel – is er tussen 2016 en 2021 sprake van een positieve trend.

Tabel 4.1 - Rapportcijfer veiligheid buurt (1-10) over de periode 2016-2021

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	6,9		7,1		7,1		7,3	▲
BT IJmond	7,1		7,1		7,2		7,3	▲
DI Kennemerland	7,1		7,2		7,3		7,4	▲
Nederland	7,3		7,3	▲	7,4	▲	7,5	▲

Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt

In tabel 4.2 wordt de ontwikkeling getoond van het percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt. In Velsen is het aantal inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt afgenomen: in 2016 lag dit aandeel op 20 procent, in 2021 bedraagt dit 17 procent. Er is dus sprake van een positieve trend. Dit geldt eveneens voor het district Kennemerland (van 17% naar 14%) en voor Nederland als geheel (van 16% naar 14%). In het basisteam IJmond zijn de onveiligheidsgevoelens tussen 2019 en 2021 weliswaar afgenomen, maar over de gehele periode 2016-2021 is het beeld niet noemenswaardig veranderd.

Tabel 4.2 - Onveiligheidsgevoelens buurt over de periode 2016-2021 (% voelt zich wel eens onveilig)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	20%		19%		18%		17%	▲
BT IJmond	16%	▼	20%		20%	▲	17%	
DI Kennemerland	17%		17%		16%	▲	14%	▲
Nederland	16%		16%	▲	14%		14%	▲

Voelt zich vaak onveilig in eigen buurt

In tabel 4.3 wordt de ontwikkeling getoond van het percentage inwoners dat zich vaak onveilig voelt in de eigen woonbuurt. In Velsen is in de periode 2016-2021 een stabiel beeld zichtbaar, al laten de tussenliggende perioden wel wat ontwikkelingen zien. Ook in het basisteam IJmond en het district Kennemerland is er geen sprake van een duidelijke trend. Op landelijk niveau ligt het aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt in de eigen buurt stabiel op 2 procent.

Tabel 4.3 - Onveiligheidsgevoelens buurt over de periode 2016-2021 (% voelt zich vaak onveilig)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	3%		0%		3%		3%	
BT IJmond	3%		1%		3%		3%	
DI Kennemerland	2%		3%		3%		2%	
Nederland	2%		2%		2%		2%	

4.2 Veiligheidsbeleving algemeen

Voelt zich wel eens onveilig in het algemeen

In tabel 4.4 wordt de ontwikkeling getoond van het percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in het algemeen. In 2021 voelt 35 procent van de inwoners van Velsen zich in het algemeen wel eens onveilig, in 2016 bedroeg dit aandeel 37 procent. In deze periode is er dus geen duidelijke trend zichtbaar. In het basisteam IJmond is juist sprake van een (licht) negatieve trend (van 33% naar 35%). Op landelijk niveau is het aandeel inwoners dat zich in het algemeen wel eens onveilig voelt afgenomen tot 2019, waarna een stabilisatie optreedt.

Tabel 4.4 - Onveiligheidsgevoelens algemeen over de periode 2016-2021 (% voelt zich wel eens onveilig)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	37%		32%		34%		35%	
BT IJmond	33%		35%		36%		35%	
DI Kennemerland	35%		34%		32%		34%	
Nederland	36%		35%		33%		33%	

Voelt zich vaak onveilig

In tabel 4.5 wordt de ontwikkeling getoond van Velsenaren die zich in het algemeen vaak onveilig voelen. Zowel in Velsen als in de referentiegebieden is dit aandeel sinds 2016 niet noemenswaardig veranderd.

Tabel 4.5 - Onveiligheidsgevoelens algemeen over de periode 2016-2021 (% voelt zich vaak onveilig)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	3%		4%		2%		3%	
BT IJmond	3%		3%		2%		3%	
DI Kennemerland	2%		3%		2%		2%	
Nederland	2%		2%		2%		2%	

5 Slachtofferschap criminaliteit

Dit hoofdstuk gaat over slachtofferschap van veel voorkomende delicten en voorvallen. Dat is afgemeten aan het percentage inwoners van Velsen dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een delict. Het hoofdstuk begint met een totaaloverzicht en daarna komen achtereenvolgens aan de orde slachtofferschap van geweldsdelicten, vermogensdelicten en vernielingen (par. 5.1). Ook wordt er gekeken naar de aangiftebereidheid. Er kan geen gemeentelijke ontwikkeling worden geschetst van online criminaliteit omdat hiervoor geen omrekenfactoren beschikbaar zijn. In plaats daarvan geven we in paragraaf 5.2 een beeld van de landelijke en regionale trends. De ervaring is dat slachtofferschap van online criminaliteit veel minder locatiegebonden is dan slachtofferschap van traditionele criminaliteit, en dat landelijke trends goed vertaald kunnen worden naar lokaal niveau. Dit doet tevens recht aan de opkomst van online criminaliteit.

5.1 Slachtofferschap traditionele criminaliteit

Slachtofferschap totaal

Voor drie vormen van criminaliteit kan een trend worden beschreven: geweldsdelicten, vermogensdelicten en vandalisme. Elk van deze cijfers is berekend op basis van het percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden persoonlijk slachtoffer is geworden van een of meerdere onderliggende vormen van criminaliteit. Al deze vormen van slachtofferschap samen vormen het totale percentage van de inwoners dat slachtoffer is geworden van traditionele criminaliteit (tabel 5.1).

In Velsen is, net als in de andere regio's, een afname te zien van het percentage dat slachtoffer is geworden van traditionele criminaliteit. Sinds 2016 is dit percentage van 34 procent teruggelopen naar 19 procent. In de referentiegebieden – het basisteam IJmond (van 32% naar 18%), het district Kennemerland (van 27% naar 19%) en Nederland (van 27% naar 17%) – is een vergelijkbare ontwikkeling te zien.

Tabel 5.1 - Slachtofferschap delicten in de afgelopen twaalf maanden

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	34%	▲	25%		24%	▲	19%	▲
BT IJmond	32%	▲	24%		25%	▲	18%	▲
DI Kennemerland	27%	▲	25%		24%	▲	19%	▲
Nederland	27%	▲	23%	▲	21%	▲	17%	▲

Slachtofferschap geweldsdelicten

Voor het slachtofferschap van geweldsdelicten is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van mishandeling, bedreiging of seksueel geweld. De trend is weergegeven in tabel 5.2. In de gemeente Velsen is het slachtofferschap van geweldsdelicten in de periode 2016-2021 afgenomen van 14 procent naar 5 procent: er is dus sprake van een duidelijk positieve trend. Ook in het basisteam, het district en op landelijk niveau observeren we een positieve trend vanaf 2016: minder inwoners zijn geconfronteerd met een geweldsdelict.

Tabel 5.2 - Slachtofferschap geweldsdelicten in de afgelopen twaalf maanden

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	14%		12%	▲	7%		5%	▲
BT IJmond	8%		9%		8%	▲	5%	▲
DI Kennemerland	7%		8%		7%	▲	5%	▲
Nederland	6%		6%	▲	5%		5%	▲

Slachtofferschap vermogensdelicten

Voor het slachtofferschap van vermogensdelicten is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van poging tot woninginbraak, fietsendiefstal, diefstal uit/vanaf auto's, autodiefstal, diefstal ander motorvoertuig, (poging tot) zakkenrollerij/beroving of overige diefstal. In tabel 5.3 is de ontwikkeling in slachtofferschap van vermogensdelicten te zien voor de jaren dat Velsen heeft deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor.

In Velsen is het slachtofferschap van vermogensdelicten sinds 2016 gestaag afgenomen tot 9 procent in 2021. Dit sluit aan op de ontwikkelingen in het basisteam IJmond (van 17% naar 9%), het district Kennemerland (van 15% naar 10%) en Nederland (van 16% naar 9%).

Tabel 5.3 - Slachtofferschap vermogensdelicten in de afgelopen twaalf maanden

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	14%		13%		11%		9%	▲
BT IJmond	17%	▲	13%		12%	▲	9%	▲
DI Kennemerland	15%		14%	▲	12%	▲	10%	▲
Nederland	16%	▲	14%	▲	12%	▲	9%	▲

Slachtofferschap vandalismedelicten

Voor het slachtofferschap van vandalismedelicten is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van vernieling of beschadiging. De ontwikkeling van de afgelopen jaren wordt weergegeven in tabel 5.4. In Velsen is in 2021 8 procent van de inwoners slachtoffer geworden van een of meerdere vandalismedelicten. In 2016 lag dit aandeel nog op 14 procent. Al met al is er in deze periode dus een positieve trend zichtbaar (met uitzondering van 2017-2019). Ook op regionaal en landelijk niveau krijgen inwoners minder vaak te maken met vandalisme, al is dit cijfer in het district Kennemerland sinds 2017 stabiel.

Tabel 5.4 - Slachtofferschap vandalismedelicten in de afgelopen twaalf maanden

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	14%	▲	8%	▼	11%	▲	8%	▲
BT IJmond	12%	▲	9%		10%	▲	7%	▲
DI Kennemerland	10%	▲	7%		8%		7%	▲
Nederland	9%	▲	8%	▲	7%	▲	6%	▲

Totaal aangegeven delicten

Ten slotte is er gekeken naar de aangiftebereidheid van de slachtoffers in de gemeente Velsen. Tabel 5.5 laat de ontwikkeling zien van het aandeel delicten waar slachtoffers aangifte van hebben gedaan bij de politie. In Velsen is van 27 procent van de delicten aangifte gedaan bij de politie in 2021, een toename ten opzichte van 2019 (22%). In vergelijking met 2016 is er echter geen sprake van een duidelijke trend. In de referentiegebieden is een wisselend beeld te zien, met tussentijdse schommelingen in de aangiftebereidheid. Over de gehele periode 2016–2021 is het percentage aangegeven delicten in het basisteam en Nederland licht afgenomen. In het district Kennemerland is het aangiftepercentage van 29 procent onveranderd.

Tabel 5.5 – Percentage aangegeven delicten bij de politie⁷

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016–2021
Velsen	28%		–		22%	▲	27%	
BT IJmond	30%	▲	38%	▼	24%	▲	27%	▼
DI Kennemerland	29%	▲	38%	▼	30%		29%	
Nederland	31%	▼	30%	▼	29%		29%	▼

5.2 Slachtofferschap online criminaliteit

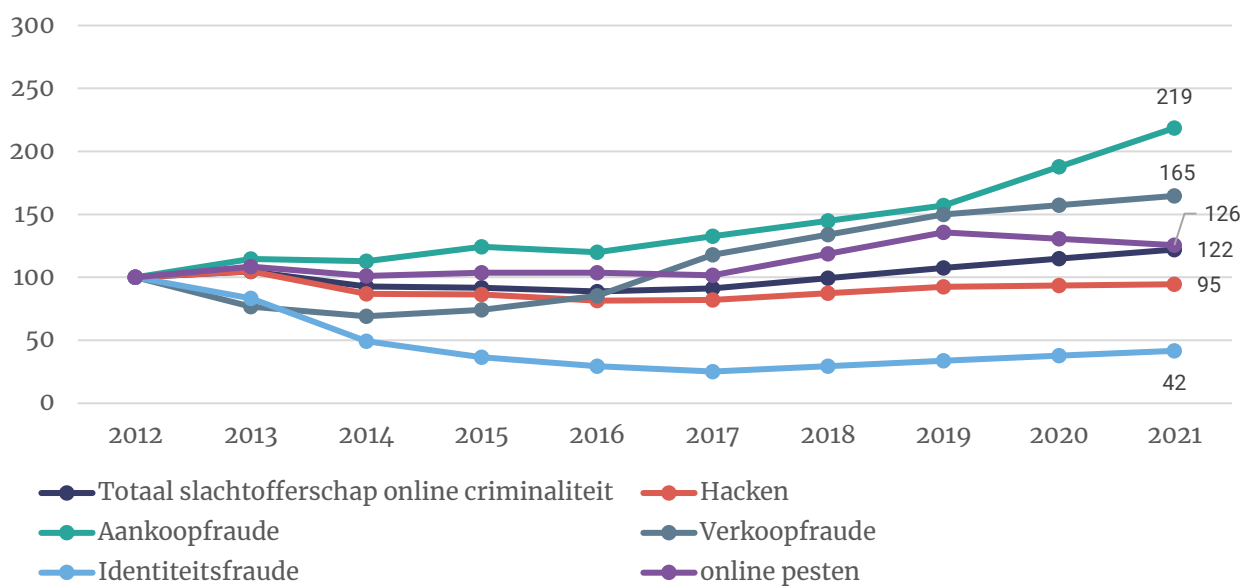
De vragen gericht op online criminaliteit zijn in de Veiligheidsmonitor grondig veranderd ten opzichte van de eerdere edities. Dit geldt ook voor de onderzoeksopzet. Bij online criminaliteit zijn de verschillen zo groot, dat de trendbreuk niet meer te herstellen is. Door gebruik te maken van de data uit de Veiligheidsmonitor 2021 oude stijl en eerdere edities, kan op landelijk niveau worden weergegeven hoe het slachtofferschap van online criminaliteit zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Dit is in onderstaande figuur gedaan aan de hand van indexcijfers. Er is gekozen voor indexcijfers en niet voor percentages, omdat deze percentages (o.b.v. Veiligheidsmonitor oude stijl) niet overeenkomen met de ongecorrigeerde percentages in het hoofdrapport.

Online criminaliteit tussen 2012 en 2021 toegenomen, vooral vanaf 2018

Het meetjaar 2012 heeft het indexcijfer 100 gekregen. Het totale slachtofferschap van online criminaliteit heeft in 2021 het indexcijfer 122. Dit betekent dat online criminaliteit sinds 2012 met 22 procent is toegenomen. Figuur 5.1 laat zien dat deze stijging vooral vanaf 2018 is ingezet. De drie vormen van online criminaliteit die sinds 2012 het sterkst zijn toegenomen zijn: aankoopfraude (index 2021 = 219), verkoopfraude (index 2021 = 165) en online pesten (index 2021 = 126). De eerste twee vormen van online slachtofferschap laten vanaf 2017/2018 een duidelijke stijging zien. Slachtofferschap van online pesten laat juist een ander beeld zien. Deze vorm van slachtofferschap daalt juist vanaf 2019 (index 2019 = 136, index 2021 = 126). Slachtofferschap van identiteitsfraude komt het minst voor. Maar ook deze vorm van slachtofferschap stijgt sinds 2018. Het slachtofferschap van hacken daalde in de periode 2012–2016 (index 2016=82), en is sindsdien toegenomen (index 2021=95).

⁷ Indien er geen percentage is weergegeven, is in dat meetjaar het aantal respondenten te gering (<50 waarnemingen) om te worden weergegeven.

Figuur 5.1 – Online criminaliteit trends (oude categorieën)

2012 = 100

Bron: Landelijke rapportage Veiligheidsmonitor 2021, CBS

6 Burgers en politie

In dit hoofdstuk staat de tevredenheid over het functioneren van de politie centraal. Allereerst wordt de tevredenheid over contacten tussen burgers en de politie beschreven (paragraaf 6.1). Daarna beschrijft dit hoofdstuk het functioneren van de politie in de buurt (paragraaf 6.2).

6.1 Contacten burgers met politie

Deze paragraaf beschrijft de ontwikkeling in de tevredenheid over contacten van de inwoners van Velsen met de politie. Tabel 6.1 laat de ontwikkeling in het percentage inwoners zien dat (zeer) tevreden is over het laatste contact met de politie in de afgelopen twaalf maanden. In 2021 is 61 procent van de Velsenaren (zeer) tevreden over de wijze waarop dit contact met de politie is verlopen. Hoewel de tevredenheid daarmee nog op een hoger niveau ligt dan in 2016, is deze vanaf 2017 wel geleidelijk afgenomen. In de periode 2016-2021 is de waardering voor het contact met de politie met name gegroeid in het basisteam IJmond (van 56% naar 63%) en het district Kennemerland (van 60% naar 67%), waar landelijk gezien een bescheiden toename is te noteren (van 65% naar 66%). In het basisteam en Nederland is de tevredenheid tussen 2019 en 2021 wel afgenomen.

Tabel 6.1 - Tevredenheid over optreden politie – alle contacten (% (zeer) tevreden)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	58%	▲	73%	▼	70%	▼	61%	▲
BT IJmond	56%	▲	64%	▲	67%	▼	63%	▲
DI Kennemerland	60%	▲	62%	▲	64%	▲	67%	▲
Nederland	65%		65%	▲	69%	▼	66%	▲

6.2 Functioneren politie in de buurt

Aan inwoners is gevraagd hoe tevreden ze zijn over het functioneren van de politie in de buurt. Tabel 6.2 geeft de ontwikkeling hiervan weer voor de jaren waarin Velsen heeft deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor.

In de gemeente Velsen is de tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt tussen 2019 en 2021 afgenomen van 49 procent naar 33 procent. Over de gehele periode 2016-2021 is er eveneens sprake van een duidelijk negatieve trend (van 43% naar 33%). Ook in het basisteam IJmond en het district Kennemerland is er vanaf 2019 een kentering te zien in de waardering voor het functioneren van de politie in de buurt. In de laatste twee jaar is de tevredenheid fors afgenomen. Landelijk gezien is de afname relatief gering (van 38% naar 37%). Over het algemeen zijn inwoners dus minder tevreden over het functioneren van de politie in de buurt dan in 2016.

Tabel 6.2 - Tevredenheid over functioneren politie in de buurt (% (zeer) tevreden)

	2016	Ontw.	2017	Ontw.	2019	Ontw.	2021	2016-2021
Velsen	43%		43%	▲	49%	▼	33%	▼
BT IJmond	43%	▼	41%	▲	45%	▼	35%	▼
DI Kennemerland	43%		44%		43%	▼	36%	▼
Nederland	38%	▼	37%	▲	38%	▼	37%	▼

Bijlage 1 Omrekenfactoren Velsen

Voor het bijstellen van de uitkomsten van de metingen van de Veiligheidsmonitor Velsen in 2012-2019 is gebruik gemaakt van de omrekenfactoren die door het CBS beschikbaar zijn gesteld.⁸

Thema's en indicatoren	Meeteenheid	Omreken- factor Velsen	Omreken- factor BT IJmond	Omreken- factor DI Kennemerland	Omreken- factor Nederland
Leefbaarheid					
Leefbaarheid buurt	rapportcijfer 1-10	0,978	0,994	0,999	0,998
Sociale cohesie	schaalscore 0-10	1,046	1,046	1,045	1,019
Fysieke voorzieningen in buurt	schaalscore 0-10	1,007	1,048	1,056	1,016
(Zeer) tevreden over gemeente m.b.t. leefbaarheid en veiligheid	% (zeer) tevreden	1,042	1,051	1,030	1,108
Veiligheidsbeleving					
Veiligheid buurt	rapportcijfer 1-10	0,974	0,983	0,988	0,995
Voelt zich wel eens onveilig	% ja	1,057	1,083	1,023	1,035
Voelt zich vaak onveilig	% ja	1,392	1,392	1,392	1,429
Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	% ja	1,223	1,207	1,106	0,948
Voelt zich vaak onveilig in eigen buurt	% ja	1,581	1,581	1,581	1,293
Overlast					
Heeft veel overlast van een of meer vormen van fysieke verloederings	% ervaart vaak overlast	1,195	1,196	1,178	1,021
Heeft veel overlast van een of meer vormen van verkeersoverlast	% ervaart vaak overlast	1,162	1,138	1,170	0,972
Heeft veel overlast van een of meer vormen van sociale overlast	% ervaart vaak overlast	1,341	1,341	1,260	1,030
Slachtofferschap					
Persoonlijk slachtofferschap totaal	% ja, slachtoffer	1,612	1,681	1,497	1,525
Persoonlijk slachtofferschap geweld	% ja, slachtoffer	3,584	3,526	3,314	2,688
Persoonlijk slachtoffer vermogensdelicten	% ja, slachtoffer	1,231	1,334	1,208	1,348
Persoonlijk slachtofferschap vernielingen	% ja, slachtoffer	1,623	1,734	1,401	1,377
Aangiftebereidheid op basis van alle ondervonden (traditionele) delicten	% ja	1,178	1,178	1,178	1,248

⁸ <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/09/veiligheidsmonitor-2021>

Thema's en indicatoren	Meeteenheid	Omreken- factor Velsen	Omreken- factor BT IJmond	Omreken- factor DI Kennemerland	Omreken- factor Nederland
<i>Burger en politie</i>					
(Zeer) tevreden over functioneren politie in de buurt	% (zeer) tevreden	1,657	1,598	1,591	1,370
Tevredenheid laatste politiecontact	% (zeer) tevreden	1,121	1,035	1,038	1,059

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl